

forrás

Jótekonysági koncert

• Munkatársunktól

Jótekonysági hangversenyt rendeznek december 6-án, szombaton este 6 órakor Szegeden, a Bálint Sándor Művelődési Házban. A koncert bevétele a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Gyakorló Általános Iskolájának Szenes Adolf Alapítványát (számlaszám: Magyar Külkereskedelmi Bank Rt. Szeged, 10300002-28511630-70073285) gazdagítja. A hangversenyen felép az iskola Bartók gyermekkórusa, és azok az egykori kórustagok is, akik ma már neves előadókká váltak. Az est fővédnöke dr. Békési Imre, a tanárképző főiskola főigazgatója.

Tudományos ülés a rákgyógyításról

• DM-információ

A szegedi kórház onkológiai osztályának bővítése és új elhelyezése alkalmából ünnepi tudományos ülést tartanak a SZAB székházban. A ma délután 3 órakor kezdődő rendezvényt dr. Nári György, a kórház főigazgatója nyitja meg, majd dr. Perényi László osztályvezető főorvos beszél az onkológiai osztály történetéről. A daganatok gyógyszeres kezelésének jelenlegi helyzetéről és perspektíváiról tart előadást dr. Eckhardt Sándor akadémikus egyetemi tanár, végzetül dr. Kásler Miklós professzor, az Országos Onkológiai Intézet főigazgatója ismerteti a Magyar Nemzeti Rákkontroll Programot.

A parancsnok

• Munkatársunktól

Ilse Koch, a buchenwaldi koncentrációs tábor parancsnokának, Karl Kochnak a felesége volt. Feleség, családanya, a tábor foglyait megfélemlítő és terrorizáló asszony, az SS-tábornokok körében népszerű díva egyszemélyben. A tábor mellett felépített villában töltötte élete legszebb éveit. Állítólag lámpaburákat készített a tetovált foglyok bőréből, de ezt sosem tudták rábizonyítani vádlói. Életfogytiglanra ítélték 1947-ben, 22 év fogság után a börtönben lett öngyilkos, de mindvégig hitt a saját ártatlanságában. A történelmi tények, újságcikkek és Ilse Koch levelei alapján összeállított. A parancsnok című német nyelvű önálló estjével lép fel ma, pénteken este 8 órakor a Tantsz Művelődési Házban Gilla Cremer német színésznő, a frankfurti TilbuT Színház egyik alapítója, Eugenio Barba, Günter Einbrodt, Augusto Fernandes tanítványa, aki 1986 óta nagyrészt önálló estekkel szerepel, nagy sikerrel. Az előadás a Goethe Intézet támogatásával a MASZK Egyesület szervezésében valósul meg Szegeden, ezen kívül csak Budapesten és Pécsen látható.

Kutyaverseny

• Munkatársunktól

A Magyar Németjuhász-kutya Klub szombaton 9 órakor versenyt rendez az alapfokon képzett kutyák részére. A Mikulás-kupára az érdeklődőket az újszegedi kiképzőpályára várják (Szövetség utca vége).

• „Bezzeg a Tocsik Mártát támogassák...”

Hová költözzenek a cigányok?

Lestyán Jánosné (képünkön közepén) már évek óta illegális lakásfoglalóként költözködik családjával Öreg-Rókus egyik nyomortanyájából a másikba... (Fotó: Miskolczi Róbert)

Ha Szeged Öreg-Rókusa még nem is annyira ismert, mint a székesfehérvári Rádió utca, azért ma már a város határain kívül is mind többen tudják: tősgyökeres rókus polgárok vívják itt harukat a nemegyszer messze földről érkezett önkényes lakásfoglalókkal. S bár az ombudsmani, netán belügyminiszeri feddéstől félve egyre kevesebben merik kimondani, azért csak tény: cigány-magyar konfliktus kerekedik ebből a csatározásból. Az elmúlt napokban, hetekben újabb fejezetek íródtak e háború krónikájába – önkényes lakásfoglalási bűnök miatt több mint ötven, túlnomórészt romacsádot költöztettek ki összkomfortosnak aligha mondható hajlékukból az utcára. S hogy mi lett a sorsuk...?

– Megmondom én magának, mi lesz a mi sorsunk, meg én, biz atya Úristen? – perdült elém a Pacsirta utca és a Hétvezér utca sarkán álló ház előtti esődületből Lestyán Jánosné. – Hát mehetünk mi nyolc gyerekkel bele a világba. De az is lehet, hogy az ereimet vágom fel, de tüstént, mint ahogy már sokszor meg is tettem – mutatta tucatnyi begyógyult sebtől barázdált karját az asszony. S bár Lestyánné hangja mind haragosabb, a Pacsirta utca közlekedési rendjében tulajdonképpen még csak kisebb fönnakadást sem okozott a tegnapi délelőtti kilakoltatás.

– Több hete próbálunk már Öreg-Rókuson érvényt szerezni a törvény betűinek, s bár senki nem fogadja szívesen, ha bezöregtet hozzá a végrehajtó, tulajdonképpen komolyabb rendbontás eddig még nem fordult elő – tudtam meg dr. Büky Kálmántól, aki ebben a kilakoltatási akcióban Szeged önkormányzatát képviselte. S persze nem most, a Pacsirta ut-

cában ismerkedett meg az önkényes lakásfoglalók panaszaival, no, meg a lakásfoglalás fortélyaiival.

– Hangsúlyozom: nem kampányszerű akcióról van szó, hanem egy folyamat része a mai költöztetés is. Ennek is több éves előzménye volt már, felszólításokat kaptak az itt élők, megszületett a bírósági döntés is, s ellett egy bizonyos türelmi idő is. De tovább nem halogathattak itt sem a költöztetést, mint ahogy Öreg-Rókus többi utcájában is föl kell lépniük a törvénytelenségek ellen.

Amíg mi Büky úrral arról beszélgettünk, hogy a tegnapi hurcolkodás tulajdonképpen már vagy a félszázadik ebben rendteremtési sorban, egyre népesebb lesz a kilakoltatottakért aggódók táborra. S hát néhányan közülük egyre indulatosabban vádolják az országot, a kormányt, a minisztereket azzal, hogy nem tesznek semmit a cigányokért, komolyabb vita nem tud kialakulni. A kivezényelt rendőrök például a legpolgárbarátabb arcukat húzták magukra, s fegyelmezték egykedvűséggel szemlélték a történeteket. El nem tudtam dönteni, hogy most éppen szolgálnak, vagy netán védenek...

Lestyánné ily belügyi problémákon nem igazán gondolkodott. Inkább tovább faggatta a hallgatóságot.

– Hát nekünk cigányoknak miért nem tudnak adni egy kis pénzt, vagy csak egy koszos kis lukat valamelyik rogyant ház alagsorában, hogy kezdhessünk valamit az életünkkel. Nekünk egy fillér sem jut, bezzeg a Tocsik Mártát támogassák 830 millióval. Mit gondol, hány cigány vehetett volna otthon magának abból a tengersok pénzből? – tette föl a kérdést vagy tucatnyi szegedi romaasszony helyesléstől kísérve.

– Aztán még ez az ország akar belelépni a juniorba? Hát mondhatom, szépen vagyunk – invitál frissen elhalt egykori otthonába Lestyánné. Két helyiségből álló, lakásnak még erős felinduláshól sem nevezhető odú fogad, amiben éppen

szétverték a cserépkályhát. Mert hogy a kilakoltatást követően lakhatatlanná kell tenni a lakásokat – magyarázza valaki a hangzavarban. Így aztán kiverik az ajtókat, ablakokat is, s legalább télen biztosra veheti a hatóság, hogy innen újabb önkényes foglalók miatt nem kap följelentéseket.

– De hát maga tudta, hogy önkényes, miért települt ide? – célozták meg többet is kérdésükkel Lestyánnét, aki csak bólogatott.

– Hát persze hogy önkényes vagyok. Nem is először. Mert hogy önkényes voltam én már a Tavasz utcában is, csak onnan kidobtak. De most mit csináljak, ugyan mit csináljak? – sírta el magát, majd közölte: már pedig Szarvasra nem költözik vissza. Mert hogy egykoron onnan jött népes családja szerencsét próbálni, csak éppen mára senki nem maradt, aki ott befogadná.

Akkor pedig marad a szegedi utca...

– Eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy még senki nem hált egy éjszakát sem a szabad ég alatt. Az önkényesek valamilyen fura módon, de mindig megtudják, hova is költözhetnek tovább, természetesen újfént önkényesen. Így aztán tető lesz a fejük fölött, s kezdődhet újra az a hosszú eljárás, ami ilyen kilakoltatásokkal végződik – kommentálta a történeteket dr. Büky Kálmán.

– Pedig higgye meg nekem, ha intéznék nekünk valamit, hogy megkapjuk azt a szocportot, oszt építhessünk otthonokat, nem lenne itten baj a cigánysággal – került ismét közénk Lestyánné, miközben az úttest kellős közepén magyar, s cigány már azon vitázott: van-e munka ebben az országban, vagy nincs. S ha van: kínálják-e azt romáknak is, vagy csak magyarnak jut lapátnyél. Természetesen a rögtönzött munkaügyi minikonferencia egyik fél számára sem zárulhatott megnyugtató eredménnyel, így túl sokan nem is figyeltek. Csöke Mariann – akit Lestyánné szomszédságából tettek az utcára – inkább

azt közölte, hogy nyilatkozni szeretne az újságnak, mert vele nagyon elbántak.

– Négy gyerekem van, és már hét éve életem itten békes önkényesen, s éppen most kellett kilöki az utcára? Hát igazság ez? – tárta szét karját, mint aki abban bízik, e mozdulatra csak kifordul kerekéből ez a világ.

Hát nem fordult... A rozszant bútorok egy méretes kupacban várták további sorukat, az udvaron Lestyánné éppen azt a budít mutogatta minden érdeklődőnek, ami tulajdonképpen a komfortot jelentette számukra e házban. Az utcai panaszok zaját pedig hol elnyomta a beletörődés, hol fölzíttotta az indulat.

Néhányan rendületlenül az egy és totálisan kielégítő megoldást kutatták rendületlenül. Mert például mi lenne – tette föl a kérdés –, ha a romák megvehetnék az általuk elfoglalt lakásokat? Ugyanis van ám közöttük olyan, aki pénzt is áldozna a célokra, mert hogy van neki. Csak ez nem olyan egyszerű ám – tiltakozott más, hiszen fýmódon szentesíténe a gyakorlatot, miszerint törvénytelenül is lehet saját tulajdonhoz jutni.

– Na, itten lögyön okos az embőr – köpött egy hegyeset az egyik érdeklődő a sarkon, s azt tudakolta: igaz-e hogy innen meg a Hunyadi térre mennek a kilakoltatók? Igaz bizony – kapta a félhivatalos információt.

Tegnap délelőtt történt mindez, Szeged városában. Ötven méternyire a város egyik legnagyobb iskolájától. S hogy milyen távol az Európai Uniótól, amit Lestyánné ugyebár csak juniornak szolgált, nehéz lenne megmondani. Mint ahogy azt is, hogy a nyomor elől menekülőknön ki segít már végre. A televízió híradásából tudhatjuk, hogy a kormányzat minden eddiginél nagyobb hangsúlyt fektet a gondok megoldására.

Csak az ám a baj, hogy Lestyánné, a végrehajtók, meg az önkényesektől féltő rókusok ezzel a hangsúllyal nem igazán tudnak mit kezdeni...

Bátyi Zoltán

• Ki győzi meg a közvéleményt?

Kisebbségek – nagy bajok

Csak ideig-óráig fedi el a problémákat a túlélési technikák alkalmazása, a tartalékok felélése – a rendszerváltás legfőbb vesztese a cigányság. Habár helyzetének javítására a kormány nyáron középtávú programot fogadott el, dr. Kaltenbach Jenő kisebbségi ombudsman nemigen látja a megvalósulás feltételeit. Abban ellenben nincsen igazak Vladimir Meciarnek, hogy Magyarországon szlovákok tudatos beolvastása folyik.

Budapest után az ország nagyvárosaiban várja nyílt panasznapra, szakmai fórumra a kisebbségi oktatási intézmények vezetőit, nemzetiségi pedagógusokat, kisebbségi önkormányzati képviselőket dr. Kaltenbach Jenő, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa, ombudsmanja. Bizony nem egy helyen gondok vannak például a tankönyvellátottsággal, nem igazán megoldott a pedagógus-utánpótlás sem, no és hiánycikk az anyanyelven tanított nemzetiségi pedagógus. Mindenesetre az Országos Német Kisebbségi Önkormányzt kezdeményezésére például három általános iskolában egy nyelvű osztály indulhat.

– **Öt évvel ezelőtt gyűjtötték fel Kétegyháza a roma Csurár család házáat, s a mai napig nincsenek meg a döntések... – fordultam a szegedi JATE jogi karán tanított ombudsmanhoz.**

– Nem lenne igazságos, ha most mindenféle feltételezésekbe bocsátkoznánk. Úgy tudom, hogy a bűnyűgyi statisztikák szerint a felderítési, eredményességi mutató valahol ötven százalék alatt van. Tehát nem feltétlenül meglepő és kivétel egy ilyen kudarc.

– **Hol Sátoraljaújhelyen, hol Tiszavasváriban, hol Székesfehérváron érik megpróbáltatások a romákat. Miért szakadt vége az évekig tartó viszonylagos nyugalomnak?**

– A rendszerváltás legfőbb

vesztese a cigányság, de ahhoz, hogy egyfajta ellenreakció szülessen a szociális helyzet drámai változását, illetve a jogszerűtlen cselekedeteket követően, idő kell. Ideig-óráig fedi el a problémát a túlélési technikák alkalmazása, a tartalékok felélése. Hogy csak egyetlenegy adatot mondjak: 1989 előtt a cigány férfiak 90, a cigány nők mintegy 70 százalékának volt munkahelye...

• **Jelenleg a romák 70 százalékára munkanélküli.**

– Az biztos, hogy valamit tenni kell – a helyzet csak súlyosbodni fog, komoly konfliktusokhoz vezethet. A kormány elfogadott a nyáron egy, a cigányságra vonatkozó középtávú programot, habár meg kell jegyeznem: nemigen látom megvalósulásának a feltételeit. Nem akarok pre-judikálni, de a programnak nincsen, úgymond, logisztikai központja, sok miniszteriumnak sokféle feladatot határoz meg – félő, hogy a sok bába közt elvész a gyerek. Az egyes minisztériumok szakreferenseire marad a részprogramok végrehajtása, nem egy kézben összpontosulnak, és hát nyilvánvalóan nem a prioritási lista első helyét foglalják el. Sajnos, nem látom a szükséges anyagi háttérrel sem, azonkívül nem beszélhetünk ezzel kapcsolatos kommunikációról, a közvélemény meggyőzéséről.

– Nagyon örülnék annak, ha a közvélemény mindenfajta bűnözést elutasítana, s az is jó lenne, ha a bűn és a bűn között nem lennének szürke zónák. Különösen veszélyesnek tartom azt, hogy a közfunkciókat betöltő személyek jogellenes magatartását is elnézzük.

• **Egy másik miniszterelnök, Vladimir Meciar szerint Magyarországon a szlovákok tudatos beolvastása folyik...**

– Az tény, hogy erősen asszimilálódott a honi szlovákság, csakhogy az elmúlt hét évben történtek nem igazolják Meciar úr felvetését. Nem dőlhetünk hátra kényelmesen a karosszékben, de a kisebbségi törvényben foglalt garanciát nyújtanak az identitás megőrzésére.

Dányi László

Dr. Kaltenbach Jenő kisebbségi ombudsman: „... a helyzet csak súlyosbodni fog, komoly konfliktusokhoz vezethet” (Fotó: Such Tamás)

A rákról a Kávéházban

• DM-információ

A rákból meg lehet gyógyulni? – kérdezhet vissza az érdeklődő. Forgách Éva, aki könyvet írt, élménybeszámoló és dokumentumot a félelmes kór elleni küzdelemről – elmondja ma este 6 órakor a Royal szállóban,

amit erről a rémről tudni lehet.

Jelen lesz a minden bizsonnyal rendkívül érdekes esten dr. Sipos Tibor orvos-természetgyógyász és Vargáné Kopornyai Zita pszicháter. Beszélgetőtárs: Tráser László.